

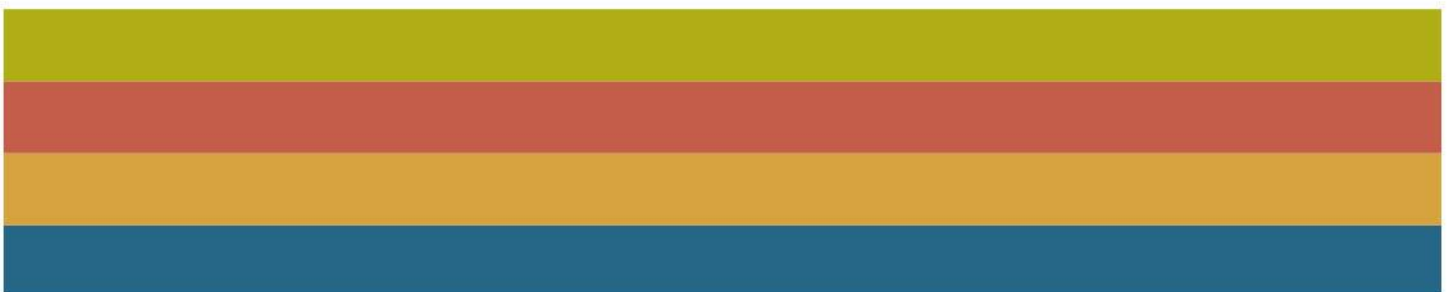
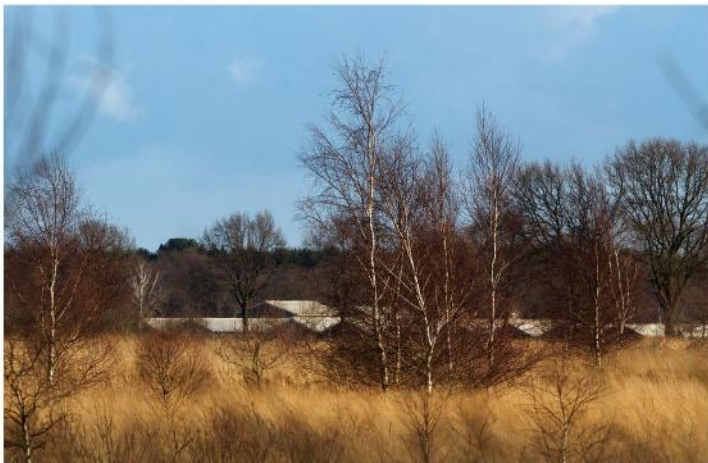

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Windturbinepark Spui, gemeente Korendijk

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

2 juni 2016 / projectnummer: 3003

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

De provincie Zuid-Holland wil een inpassingsplan vaststellen en een omgevingsvergunning verlenen voor een windturbinepark van tenminste 15 MW langs het Spui, in de gemeente Korendijk. Het park is een initiatief van Klein-Piershil BV. Voorafgaand aan een besluit over het park zijn de milieugevolgen onderzocht in een milieueffectrapport. Provinciale Staten zullen een besluit nemen over het inpassingsplan en Gedeputeerde Staten over de benodigde vergunningen. In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie'¹) zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Naar het oordeel van de Commissie is het MER logisch en helder opgebouwd. Als eerste stap zijn mogelijke plaatsingsgebieden voor windturbines in de gemeente Korendijk geïdentificeerd met een kaart waarop (beleidsmatige) belemmeringen² zijn aangegeven. De kaart laat zien dat locaties die verder van de scheidslijn land-water zijn gelegen, zijn afgevalen ter bescherming van de landschappelijke waarden van het gebied. Deze locaties zijn in een eerder (concept-) MER van de gemeente nog wel onderzocht.³ Het MER maakt duidelijk hoe gemaakte keuzes voortvloeien uit het huidige beleid van de Provincie Zuid-Holland.

De daaropvolgende vergelijking van de resterende locaties laat zien dat de locatie langs het Spui, bij Piershil, ten opzichte van de andere locaties vooral op de volgende punten als beter wordt beoordeeld: de kans op schade aan beschermde natuurgebieden (Natura 2000) en, in mindere mate, de effecten op het landschap. Uit de natuurgegevens in het MER blijkt bijvoorbeeld dat de kans op significante natuureffecten in Natura 2000-gebieden bij plaatsing in Piershil verwaarloosbaar is. De Commissie onderschrijft de uitspraak uit het MER dat hiermee een volledig overzicht is gegeven van de effecten van de mogelijke locaties binnen de gemeente, zonder daarbij te streven naar de selectie van de locatie die vanuit milieuoogpunt de meest optimale is.

Vervolgens is voor de locatie bij Piershil een brede range aan inrichtingsalternatieven onderzocht, die inzichtelijk zijn beoordeeld. Ze onderscheiden zich van elkaar voor wat betreft het aantal woningen dat hinder ondervindt van geluid en slagschaduw, de effecten op het landschap en de energieopbrengst.

Ten aanzien van de volledigheid van de beoordeling van de inrichtingsalternatieven en -varianten miste de Commissie op twee punten nog informatie: het MER bevat geen fotovisualisaties vanuit verschillende kijkpunten en geen informatie over de omvang van de hinder onder de wettelijke norm voor de aspecten geluid en slagschaduw. Zij heeft het bevoegd gezag gevraagd of hierover informatie beschikbaar was die bijvoorbeeld bij informatieavonden is gebruikt.

¹ De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. Projectstukken, voor zover digitaal beschikbaar, vindt u door op www.commissiemer.nl projectnummer 3003 in te vullen in het zoekvak.

² Woningen, beschermde landschappen en natuurgebieden, aardgastransportleidingen en hoogspanningslijnen worden als belemmeringen voor plaatsing van windturbines aangemerkt. Ten opzichte van deze belemmeringen moeten vastgestelde minimumafstanden worden aangehouden.

³ Brede MER windenergie Korendijk. Tauw & Ecofys, concept van 25 november 2014.

Daarop heeft de Commissie fotovisualisaties ontvangen die bij dergelijke bijeenkomsten zijn gebruikt en die een afdoende beeld schetsen van de landschappelijke gevolgen. Verder zijn gegevens aangeleverd over de aantallen woningen tussen de geluidcontouren van 42 dB en 47 dB en tussen de normgrens voor slagschaduw van 5 uur en 40 minuten per jaar en de grens van 0 uur per jaar. Deze gegevens zijn naar aanleiding van de vraag van de Commissie gegenereerd en dus niet eerder gepubliceerd of gebruikt. De Commissie adviseert deze informatie te publiceren en te gebruiken bij de toelichting op het besluit.

Oordeel

De Commissie is van oordeel dat het MER, inclusief de aangeleverde gegevens, de essentiële informatie bevat waarmee de provincie Zuid-Holland het milieubelang volwaardig kan meewegen bij een besluit over een windturbinepark langs het Spui, in de gemeente Korendijk.

In hoofdstuk 2 van dit advies licht de Commissie haar oordeel toe. Daarin doet ze ook een aantal aanbevelingen voor de verdere besluitvorming. Daarmee wil ze een bijdrage leveren aan de kwaliteit van het besluit.

2. Toelichting op het oordeel

2.1 Inleiding

De Commissie vindt het essentieel dat duidelijk is in hoeverre de inrichtingsalternatieven en -varianten op de locatie bij Piershil zich van elkaar onderscheiden voor wat betreft a) de effecten op het landschap en b) de omvang van de hinder onder de wettelijke norm voor de aspecten geluid en slagschaduw. Dat is niet alleen van belang voor de partijen die besluiten over de inpassing van het windpark, maar ook voor de communicatie met en het creëren van draagvlak bij de omwonenden. In de wetenschap dat de gemeente afwijzend staat tegenover plaatsing van windturbines op de geselecteerde locatie, is het bieden van een volledig beeld aan de lokale overheid en de direct omwonenden van groot belang.

2.2 Geluidhinder en slagschaduw

Voor de locatie Spui beschrijft het MER de milieueffecten van een aantal varianten, die van elkaar verschillen in aantal turbines, turbinetypes en plaats van de turbines.⁴ De conclusie van deze analyse is dat alle varianten kunnen voldoen aan de normen voor geluid en slagschaduw mits de geëigende maatregelen worden genomen. De varianten zijn dan niet meer onderscheidend, behalve dat mitigatie voor sommige varianten leidt tot een grote verlaging van de te verwachten energieopbrengst. Bij varianten met 5 of 6 turbines zouden, bij een 'overmaat'

⁴ In §9.4 van het MER worden in de eerste plaats de varianten die leiden tot de grootste en de kleinste overlast, voor wat betreft geluid en slagschaduw, met elkaar vergeleken. Vervolgens wordt voor alle varianten in beeld gebracht waar zich woningen bevinden die meer hinder ondervinden door geluid (§11.2 van het MER) en slagschaduw (§11.3 van het MER) dan wettelijk is toegestaan, hoeveel woningen dat zijn en of toepassen van hinderbeperkende maatregelen ertoe leidt dat wordt voldaan aan de norm.

aan vermogen, turbines kunnen vervallen waarbij het doel (tenminste 15 MW) nog steeds wordt gehaald. Maar de milieuwinst zal volgens de Commissie beperkt zijn.

Onderscheid treedt mogelijk nog wel op in de omvang van de geluidbelasting onder de normen en daarmee in de kans op hinder. Hetzelfde geldt voor slagschaduw.⁵ Omdat de contouren waarbinnen sprake is van normoverschrijding, dichtbij de dorpskernen van Nieuw-Beijerland en Piershil liggen en omdat de afstand van die contouren tot de dorpskernen in sterke mate wordt bepaald door de lengte en de vorm van de opstelling (boog of lijn), is het niet uitgesloten dat de varianten van elkaar verschillen voor wat betreft het aantal woningen dat onder de norm wordt blootgesteld. Het is belangrijk om inzicht te hebben in die verschillen zodat kan worden bepaald in hoeverre dit relevant is bij de keuze van het aantal, de opstelling en de grootte van de turbines.

Via het bevoegd gezag zijn voor de varianten in de locatie Piershil de aantallen woningen aangeleverd tussen de geluidcontouren van 42 dB en 47 dB (na mitigatie),⁶ en tussen de normgrens voor slagschaduw van 5 uur en 40 minuten per jaar en de grens van 0 uur per jaar. Uit deze aanvullende informatie blijkt dat – vooral ten aanzien van geluid – de varianten onderscheidend zijn.

Niet alleen het totale, absolute effect is in beeld gebracht, maar ook het effect per kWh. Dat is belangrijk omdat daarmee inzichtelijk wordt of varianten met grotere milieueffecten maar ook een hogere energieopbrengst wellicht relatief beter scoren dan andere varianten.⁷

- De Commissie adviseert de aanvullende gegevens over de geluidbelasting en slagschaduw te gebruiken bij de toelichting op het besluit en daarbij aan te geven wat ze betekenen voor de vormgeving van het voornemen.

2.3 Effecten op het landschap

§7.6 van het MER en hoofdstuk 5 van het bijlagenrapport bevatten fotovisualisaties voor ieder van de onderzochte vestigingsplaatsen. Daarmee kan de wisselwerking tussen het windpark en de omliggende landschapsstructuren worden beoordeeld. Voor de inrichtingsalternatieven zijn slechts enkele visualisaties in het MER opgenomen. Hierdoor is niet duidelijk of de verschillen tussen een boogvormige en een lijnopstelling of tussen opstellingen met verschillende aantallen turbines of turbines van een andere grootte leiden tot significant andere (onderscheidende) beelden. Het is belangrijk om inzicht te bieden in die verschillen zodat kan worden bepaald in hoeverre dit relevant is voor de vormgeving van het voornemen.

⁵ De gemeente stelt in haar zienswijze dat het is niet duidelijk of in de 5:40 slagschaduwcontour ook dagen zijn meege-rekend met minder dan 20 minuten slagschaduw. Naar het oordeel van de Commissie wordt in de berekeningen ook rekening gehouden met dagen met minder dan 20 min slagschaduw. Dat betekent automatisch dat >17 dagen en >20 min (5:40 uur) nooit kan vóórkomen als aan de eisen wordt voldaan. Het gaat hier dus juist om een worst-case berekening.

⁶ In een aantal zienswijzen wordt gevraagd om het aantal woningen binnen de contour van 41 dB_{Lnight} in kaart te brengen. Naar het oordeel van de Commissie is dat niet noodzakelijk omdat deze contour niet maatgevend is voor het beoordelen van (de alternatieven voor) het voornemen.

⁷ De Commissie is het eens met verschillende insprekers dat in het MER op dit punt de kansen en belemmeringen van opstellingen met 4, 5 of 6 turbines onvoldoende met elkaar waren vergeleken. De gegevens die in de loop van de toetsing zijn aangeleverd, vullen dit tekort in.

Bevoegd gezag heeft visualisaties vanuit verschillende zichtpunten bij Piershil en Nieuw Beijerland nagestuurd. Ze zijn gebruikt in gesprekken met omwonenden.⁸ Daaruit blijkt dat de beleving van een kromme of rechte lijn vooral in het verlengde van de lijn te ervaren is en dat vanuit de bebouwde kom van Piershil of Nieuw Beijerland het niet mogelijk is een relatie van een gebogen lijn met de gebogen dijk te leggen. Het advies om vanuit het oogpunt van helderheid voor een rechte lijn te kiezen wordt hiermee ondersteund.

- De Commissie adviseert de informatie die volgt uit deze visualisaties te gebruiken bij de toelichting op het besluit.

3. Zienswijzen

De Commissie beperkt zich bij haar advisering tot het beoordelen van de juistheid en volledigheid van de milieu-informatie over het voornemen. Dat betekent dat zij bijvoorbeeld de volgende onderwerpen niet in haar advisering over dit windpark betreft:

- de eerder gemaakte keuze om met wind energie op te wekken in de Hoeksche Waard;
- de aanvaardbaarheid van wettelijke normen (zoals voor geluid en slagschaduw);
- mogelijke financiële en economische gevolgen (inclusief planschade) van het voornemen;
- de invulling van het participatieproces of van de gevolgde procedures;⁹
- onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang¹⁰, die volgens de Commissie niet kunnen leiden tot andere afwegingen en dus tot de keuze voor een ander alternatief.¹¹

Voor zover de ontvangen zienswijzen deze punten aan de orde stellen, gaat de Commissie er dus niet op in.

Effecten op natuur

Verschillende zienswijzen, waaronder die van de gemeente Korendijk, stellen dat in een Passende beoordeling (PB) had moeten worden onderzocht of op de locaties met een hoge kans op significante gevolgen ook daadwerkelijk natuurlijke kenmerken worden aangetast. Dat is niet gebeurd en ook niet noodzakelijk, mits het natuuronderzoek voldoende informatie bevat over de verschillende locaties. De Commissie beschouwt het verrichte natuuronderzoek als een voortoets op een PB, die voldoende informatie bevat en wat betreft de locatie Piershil, geen aanleiding geeft tot het opstellen van een PB. Omdat Piershil tot voorkeursalternatief is gekozen, is dus het opstellen van een PB niet nodig.

⁸ De visualisaties zijn te vinden op de [website van de provincie](#).

⁹ Verschillende insprekers geven aan onvoldoende betrokken of gehoord te zijn in de projectvoorbereiding.

¹⁰ Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende, juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of die informatie essentieel is voor een besluit over het voornemen. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. Opmerkingen over niet-essentiële informatie worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang.

¹¹ Een voorbeeld is het ontbreken van een beschrijving van de effecten die gedurende de korte periode waarin het park wordt aangelegd, zullen optreden, en die niet onderscheidend zijn voor de alternatieven.

Daarnaast zouden de effecten op (beschermde) soorten onvoldoende zijn onderzocht. De Commissie constateert dat het hoofdrapport de onderzochte effecten op soorten summier samenvat, maar dat de bijlagenrapporten over natuur van Bureau Waardenburg te verwachten effecten afdoende beschrijven.

Tenslotte zou niet zijn aangegeven wat het effect is van het draaien van de meest westelijke turbine over het Natuurnetwerk Nederland. Naar het oordeel van de Commissie is dat effect gewogen bij de natuurbeoordeling van de locatiealternatieven.¹²

Energieopbrengst

Diverse zienswijzen zetten vraagtekens bij de hoogte van de verwachte energieopbrengsten. De Commissie acht de orde van grootte van de berekende waarden — onder meer bedoeld voor de onderlinge vergelijking van varianten — voldoende plausibel, maar vindt het wel belangrijk dat het MER inzicht geeft in de in- en uitvoergegevens van de berekeningen, zoals de gehanteerde windstatistiek, PV-curves en aangehouden ashoogtes.¹³

- De Commissie adviseert beter inzicht te geven in de in- en uitvoergegevens van de berekeningen, zoals de gehanteerde windstatistiek, PV-curves en aangehouden ashoogtes.

Locatiealternatieven

Een aantal zienswijzen stellen dat de milieueffecten van vestiging van een windpark op de locatie die Eneco in het verleden bij de gemeente heeft aangedragen, hadden moeten worden onderzocht. Zoals in hoofdstuk 1 van dit advies is aangegeven, beschrijft het MER duidelijk welke criteria de Provincie heeft gehanteerd bij het selecteren en beoordelen van mogelijke vestigingslocaties. Ook de zogenaamde 'Eneco-locatie' is op grond van deze criteria beoordeeld.

Effecten op het landschap

Een aantal zienswijzen, waaronder die van de gemeente Korendijk, voert aan dat voor de beoordeling van de landschappelijke effecten — zoals herkenbaarheid van de opstelling en effect of de horizon — niet is vergeleken met de referentiesituatie. Naar het oordeel van de Commissie zijn de alternatieven correct beoordeeld in overeenstemming met de criteria zoals geformuleerd op blz. 116 van het hoofdrapport.

Externe Veiligheid

De gemeente Korendijk constateert terecht dat de bijdrage van de windturbines aan de faalkans van aanwezige propaantanks onjuist is berekend. Bijlagerapport 9 stelt dat de toename van de catastrofale faalfrequentie van dergelijke tanks moet worden beoordeeld, maar toetst vervolgens de toename van de totale faalkans. De Commissie constateert echter dat ook een correcte analyse zou leiden tot de conclusie dat de toename van de faalkans als gevolg van de aanwezigheid van windturbines veel lager is dan 10%.

¹² Blz. 92 van het MER.

¹³ De hiervoor belangrijke figuur 25 op blz. 68 van het MER is bijvoorbeeld onleesbaar. De hoge berekende energieopbrengst hangt onder meer samen met de grote (relatieve) ashoogte.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing MER

Bevoegd Gezag: Provinciale Staten van de provincie Zuid-Holland (Inpassingsplan) en Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland (Omgevingsvergunning)

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Zuid-Holland (Inpassingsplan) en Klein Piershil BV (Omgevingsvergunning)

Categorie Besluit m.e.r.: D22.2

Activiteit: De provincie Zuid-Holland wil een inpassingsplan vaststellen en een omgevingsvergunning verlenen voor windturbinepark van tenminste 15 MW langs het Spui in de gemeente Korendijk.

Procedurele gegevens:

Adviesaanvraag bij de Commissie m.e.r.: 5 januari 2015

Aankondiging start procedure: 7 januari 2015

Ter inzage legging van de informatie over het voornemen: 8 januari 2015 t/m 4 februari 2015

Advies reikwijdte en detailniveau uitgebracht: 2 maart 2015

Aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 17 maart 2016

Kennisgeving MER: 17 maart 2016

Ter inzage legging MER: 17 maart 2016 t/m 29 april 2016

Toetsingsadvies uitgebracht: 2 juni 2016

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

dhr. ir. P. van der Boom

dhr. drs. S.R.J. Jansen

dhr. ir. W.H.A.M. Keijsers

dhr. dr. J. Lembrechts (secretaris)

dhr. ir. J.H. van der Vlist (voorzitter)

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in het besluit. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.7 dan wel 7.23 van de Wet milieubeheer, en van eventuele documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Daarvan is sprake als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, vóór het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële informatie worden in het toetsingsadvies opgenomen voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Meer informatie over de werkwijze van de Commissie vindt u op <http://www.commissiemer.nl/adviesering/watbiedtdecommissie> .

Betrokken documenten:

De Commissie heeft de volgende documenten betrokken bij haar advies:

- Windpark Spui, Ontwerp Provinciaal Inpassingsplan, Bosch en Van Rijn, 8 maart 2016;
- Milieueffectrapportage Ontwerp Provinciaal inpassingsplan Windpark Spui en Omgevingsvergunning Windpark Spui en de daarbij horende bijlagen, Bosch en Van Rijn, 8 maart 2016;
- Ontwerpbeschikking Wabo en bijlagen, Gedeputeerde Staten Zuid-Holland, 8 maart 2016;
- Ontwerp Watervergunning en bijlagen, Dijkgraaf en heemraden van Waterschap Hollandse Delta;
- Ontwerp Wegenvergunning en bijlagen, Gedeputeerde Staten Zuid-Holland;
- Visualisaties voor inrichtingsalternatieven: <http://www.zuid-holland.nl/onderwerpen/energie/windenergie/windenergie-0/visualisaties-spui/>;
- Aanvulling op basis van concept toetsingsadvies, Bosch en Van Rijn, 26 mei 2016.

De Commissie heeft kennis genomen van 115 zienswijzen en adviezen die zij tot en met 12 mei van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Zij heeft deze, voor zover relevant voor m.e.r., in haar advies verwerkt.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 800
3511 ML Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666

e mer@eia.nl

w commissiemer.nl

